

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ,
АСПІРАНТІВ, СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ

(Суми, 23-24 квітня 2015 року)

earlier evaluation. Translation tests are seldom used nowadays, although they occasionally show up on the tests for advanced students or on specialized tests for translators. Writing seems generally more appropriate for advanced ESL students in an academic setting where the ability to summarize may be important. Dictation tests which were criticized during scientific period again have rather widespread acceptance. Writing essays is widely used once more for classroom testing at intermediate and advanced levels.

СЕКЦІЯ 4

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ

ГЕНДЕРНИЙ АУДИТ ЯК СКЛАДОВА ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ВНЗ

Біленко В. О., *ФЕМ, СумДУ,*
Світайло Н. Д., *канд. філос. наук, доц.*

Одним із дієвих шляхів удосконалення соціально-орієнтованої політики університету є гендерний аудит. Це новий спосіб, моніторингове знаряддя у сфері просування політики гендерної рівності, за допомогою якого можна визначити, як принципи гендерної рівності реалізуються у діяльності університету, яким чином гендерні компоненти інтегровані до стратегічних, програмних документів, у взаємовідносини в колективі. В основу практичної частини роботи покладені перші результати гендерного аудиту діяльності Сумського державного університету, у проведенні якого авторки брали безпосередню участь.

Міжнародна організація праці визначає гендерний аудит як потужний новий інструмент, моніторингове знаряддя у сфері просування політики гендерної рівності. Це соціальний аудит, де одиницею оцінки є не лише кількісні, а й якісні показники. Гендерний аудит передбачає врахування як об'єктивних даних, так і оцінок членів колективу та уявлень щодо того, як можна домогтися гендерної рівності. Сукупним об'єктом гендерного аудиту ВНЗ є документально зафіксована інформація про перебіг та основні характеристики процесів, які складають зміст діяльності університету з обов'язковим врахуванням їх гендерної складової, рівень

обізнаності чоловіків та жінок, які працюють (навчаються), з гендерних питань та оцінки співробітниками та керівництвом підрозділу (сфер) гендерної рівності. Гендерний аудит передбачає аналіз документів, проведення спостережень та співбесід, організацію семінарів, підготовку звіту та ряду рекомендацій та загальне корегування гендерної політики. Принципово важливим є чітке дотримання методології МОП, яка передбачає обов'язкове залучення членів колективу до проведення аудиту та обов'язкове навчання, підвищення рівня обізнаності персоналу через систему семінарів, шкіл та тренінгів.

Для практичного застосування наведеної методології відобразимо проведення часткового гендерного аудиту в інформаційній сфері діяльності ВНЗ. Для цього проаналізуємо інформаційний контент сайту Сумського державного університету (<http://www.sumdu.edu.ua/ukr/>), враховуючи наступні ключові позиції, а саме: наявність на офіційному сайті університету інформації, що відображає стан справ по впровадженню гендерної рівності і може бути використана для гендерного аудиту (інформація про структуру, гендерне співвідношення у керівних органах, нормативні документи тощо); наскільки гендерно-чутливою є мова викладу інформації; діяльність кого, в першу чергу, висвітлюється на сайті (чоловіки/жінки у відсотковому відношенні); хто виступає ньюс-мейкерами інформаційних повідомлень (чоловіки/жінки у відсотковому відношенні); в яких сферах діяльності університету, згідно інформації сайту, лідирують жінки, у яких чоловіки; наявність проявів гендерної дискримінації (чи хоча б елементів такої) тощо.

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок щодо досить різнопланової діяльності СумДУ щодо впровадження гендерних підходів як у навчальний процес, так і в інші сфери діяльності та відсутності видимих проявів гендерної дискримінації. Хоча наявна на сайті інформація відображає традиційні для більшості ВНЗ України проблеми. Так, співвідношення чоловіків та жінок у керівному складі університету (як кількісний індикатор) демонструє переважання чоловіків. Так, кількість жінок у ректораті – 2 з 9 (22%). У той же час можна залучити і якісний індикатор: жінки забезпечують реалізацію позанавчальної та гуманітарної політики, а чоловіки – базові сфери діяльності університету. Співвідношення чоловіків та жінок у складі конференції трудового колективу (28%, 72 жінки з 259 осіб), у вченій раді (28% – 22 жінки з 79 чол.), у керівництві факультетів та

інститутів (25%, 2 із 8) також не на користь жінок. Лише у керівництві профспілкових організацій маємо паритет – 50%.

В той же час проведене дослідження показує, що кадрове забезпечення на середньому рівні – кількість чоловіків та жінок серед керівництва структурних підрозділів (відділи, департаменти, кафедри, служби, лабораторії і т.д.) вже має інше співвідношення – 42% жінок. Більш конкретну картину дає співвідношення (кількість) чоловіків та жінок серед викладачів, співробітників та студентів на окремих факультетах, спеціальностях. Адже аналіз цієї інформації підтверджує стереотип, що існують суто «жіночі» (переклад, гуманітарна сфера) та чоловічі (техніка, IT-технології) факультети і спеціальності.

Наявна на сайті інформація дозволяє простежити і якісні характеристики, які відображають особливості окремих сфер діяльності та факультетів університету. Так, традиційно «чоловічі» факультети чи напрями діяльності, відділи, департаменти очолюють чоловіки. А от жінки – викладачі та керівники зосереджені на факультеті іноземної філології та соціальних комунікацій і частково – на факультеті економіки та менеджменту. Додамо також бібліотеку та факультет підвищення кваліфікації та педагогічних інновацій, абсолютну більшість мають жінки.

Окремо зазначимо наявність на сайті інформації щодо соціальної підтримки, яку можуть мати всі члени університетської спільноти. При цьому структура такої підтримки має чітко виражену гендерну чутливість. Це існування в університеті Гендерного ресурсного центру, Центру підтримки сім'ї, Студентської соціальної служби, Психологічної служби, реалізація ініціативи «Університет, дружній до сім'ї» (<http://leleka.sumdu.edu.ua/uk/>), а також створювані ними можливості та реалізовані заходи, спрямовані на підвищення обізнаності студентів та співробітників з гендерних питань. Це різноманітні тренінги, семінари, соціологічні опитування тощо, а також створені Інтернет-спільноти, розсилки, інформування.

Окремим напрямком нашого аналізу були новини та повідомлення, що відображають повсякденну діяльність університету. При цьому титульні фото на основній сторінці сайту та окремих підрозділів можна вважати гендерно-виваженими і такими, що відображають широку участь жінок у всіх сферах діяльності університету. Щодо мови новин та окремих повідомлень, то вона вимагає корекції в бік відходу від традиційних «чоловічих» звернень:

на сайті переважають загальноприйняті «науковець», «спортсмен», «студент», викладач» (навіть тоді, коли мова йде про жінок) замість бажаного «спортсмени та спортсменки», «студенти та студентки». Це ж стосується і оголошень та анонсів, розміщених на сайті.

Застосування розробленої МОП методології гендерного аудиту для проведення часткового аудиту діяльності Сумського державного університету дозволяє зробити висновок щодо можливого позитивного впливу результатів такого аудиту на просування ідей гендерної рівності та їх впровадження в життя університетського колективу. Звичайно ж, проведений частковий гендерний аудит продемонстрував певні відхилення у гендерному балансі ВНЗ, проте наявні і вагомні зрушення у створенні можливостей для гендерної рівності і в інформуванні членів колективу про ці можливості.

ІДЕЇ ФЕМІНІЗМУ І МАСКУЛІНІЗМУ В ТВОРІ МЕРІ ШЕЛЛІ “ФРАНКЕНШТЕЙН”

Куприянчик І. Л., студентка 3 курсу,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Актуальність статті полягає у зростаючому інтересі літературознавців до розгляду проблематики твору з феміністичної точки зору та дослідженні яскраво виражених ідеологій, що закладені в основу фемінізму та їх безпосереднє відображення у самому тексті оповіді поряд із ідеями маскулінізму.

Термін “фемінізм” походить від лат. *femina* – “жінка” й означає рухи, доктрини й ідеології, які у своїй діяльності зосереджені на питаннях правової, політичної та суспільної рівності жінок з чоловіками.. Проявом цього в суспільстві був: маскулінізм (лат. *masculinus* – чоловічий) – природний характер чоловічої домінації в суспільстві [1]. Ідеологію фемінізму в Європі обґрунтували Мері Волстонкрафт, у праці “Виправдання прав жінки” (1792 р.), Персі Біші Шеллі, автор “Визволеного Прометея” (1820 р.), та інші [2]. У ході аналізу твору Мері Шеллі “Франкенштейн”, ми помітимо, що авторка опирається на ідеї своєї матері, Мері Волстонкрафт, про нерівність між чоловіками та жінками у різних сферах життя. Запозичення ідей матері також спостерігається у темі народження та материнства [3]. Головним героєм, втіленням маскулінізму, є молодий вчений Віктор. Віссю, навколо якої обертається сюжет, є